

MERKKIPÄIVIÄ

100-vuotiaita:

Helsinki, 3. 1. (STT)

Ennätysmäärä 100-vuotissyntymäpäiviä vietetään tänä vuonna Suomessa: yhteensä 71 ihmistä on mukana tässä kansaneläkelaitoksen 100 ikävuoden ylittäneiden luettelossa.

Yli 100-vuotiaita on maassamme tällä hetkellä 41 ja kuluvana vuonna tämä merkkipäivä on 30 eläkkeensaajalla. Kymmenen vuotta sitten saavutti näin korkean iän vain puolet tästä määrästä, yhteenäs 36 henkilöä.

Suomen vanhin asukas on munkki, isä Akari Valamon luostarissa, hän täyttää tänä vuonna lokakuussa 106 vuotta.

Naisilla on satavuotiaissa selvä enemmistö: heitä on 60 ja miehiä 11.

Sanni Samulinenhan tulee sukuuni äitini puolelta, nyt tapasin ensimmäisen kerran ja sain hänestä »MUAMUSH-KAISEN!» vielä vanhoilla päivilläni. Tervehyiset mängöh!

Episoodi

Kuin Maammoni armahaisen

tavata saanut oisin

— jo ennen muistikuvieni syntymistä

poisnukkuneen —,

uniini, öisiin pääni näkyihin

kaivaten ootetun,

tuonilmahisten saloihin

kuitenkin aina jääneen!

Siksihän ero tämäkin

kuin pieni kuolema!

Yrjö Riionheimo

95 vuotta täytti Irja Koskela o.s. Lindi Reisijärven Jokisaarella 24. 4. 79. Hän on kotoisin Salmista.

93 vuotta täytti Semoi Martiskainen Ilomantsin Pahkavaaralla 26. 4. 79.

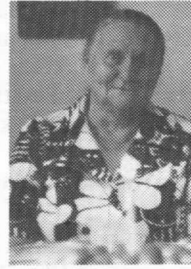
90 vuotta täytti Irinja Törhönen o.s. Vilga Nurmeuksessa 6. 4. 79. Hän on kotoisin Aunuksesta.

85 vuotta täytti Maija Lempeinen Helsingissä 5. 2. 79. Hän on kotoisin Impilahdelta.

80 vuotta täytti talousneuvos Elias Jokinen, heimosoturiaatteen lipunkantaja, Jyväskylässä 28. 3. 79. Merkkipäivänään hän lausui: — Muistot osallistumisestani heimosotiin ne vain kristallisoituvat, samoin muistot Itä-Karjalan johtaviin hahmoihin aina 60 vuoden takaa.

75 vuotta täytti Vasili Mämmi Valtimolla 3. 4. 79. Hän on kotoisin Suojärveltä.

75 vuotta täytti Yrjö Tiihola Varkaudessa 8. 4. 79. Hän on kotoisin Säämäjärveltä.

Darja Randen

75 vuotta täytti Darja Randen o.s. Lukkanen 19. 3. 79 Helsingissä. Hän on syntynyt Repolassa, jonka kielen ja tapojen tuntija hän on. Aina näihin päiviin saakka hän on ahkerasti osallistunut heimotyöhön toimimalla myös seuramme naisjaostossa.

70 vuotta täytti 18. 4. rakennusmestari Pekka Marttina Hyvinkäällä. Hän on syntynyt Viipurissa.

Rakennusmestariksi Pekka Marttina valmistui Helsingin teknillisestä koulusta 1946. Ennen talvisotaa hän ehti työskennellä mm. Viipurin tie- ja vesirakennuspiirin alaisilla työmailla, vuodesta 1930 lähtien aina vuoteen 1939, jolloin alkoi opiskella Kuopion teknillisessä koulussa. Talvisota keskeytti alkuunsa opiskelun ja välittömästi sodan puhjettua hän ilmoittautui vapaaehtoisena vasta perustettuun Päämajan kaukopartio-osastoon, jossa toimi partiomiehenä koko sodan ajan.

Pekka Marttina

Välirauhan aikana hän joutui työskentelemään työnjohtajana TVH:n Lapin piirissä, josta siirtyi Päämajan Linnoitustoimiston työmaalle Kuusamoon.

Heti sodan sytyttyä uudelleen hän ilmoittautui jälleen Päämajan kaukopartio-osastoon, toimien osaston vääpelinä ja partiomiehenä Repolan suunnalla. Hänet komennettiin syksyllä 1941 Pr. Kuussaareen ja AHSP:n II joukkueen varajohtajana viimeinen rintamapalvelus oli Klemetskin saaren valtaus Äänisen pohjoisosassa.

Ly-määräyksellä hänet komennettiin ylim. viran- ja toimenhaltijaksi Päämajan Linnoitustoimiston alaisille työmaille Sungun niemelle ja kotiutettiin 1944 armeijasta.

Välittömästi tammikuussa 1945 hän jatkoi keskeytynyttä opintojaan Helsingin teknillisessä koulussa, minkä jälkeen hän toimi eri rakennusliikkeiden, valtion ja mm. Helsingin kaupungin metron suunnittelumestarina 1½ vuoden ajan sen alkuaikoina. Viimeiset 12 vuotta hän työskenteli Puolustusministeriön rakennustöissä vanhempana ja vastaavana mestarina, kunnes sydäninfarkti katkaisi vajaan vuoden aikaisemmin varsinaista eläkeikää työskentelyn.

Nuoruuden harrastuksista mainittakoon partioliike, suojeluskunta. Teknillisessä koulussa hän oli koulun 60-vuotisen olemassaolon ensimmäisen kurssijulkaisun pää-

toimittaja. Karjalan asia on hänen sydäntään lähellä. Hän kuuluu Karjalan Sivistysseuraan, Viipuri-Yhdistykseen sen perustamisesta lähtien ja nyt eläkkeelle jäätyään hän toimii mm. Hyvinkäälle perustettuun sukututkimusseuraan ollen sen puheenjohtaja, samoin Hyvinkään karjalaisten perinnetoimikuntaan hänet kutsuttiin tämän vuoden alusta. — Pekan suku on kotoisin Aunuksen Säämäjärveltä.

75 vuotta täytti opettaja Irja Paanila o.s. Ahava Tampereella 17. 3. 79. Hän on syntynyt Uhtualla.

75 vuotta täytti kirjailija Armas J. Pulla 29. 3. 79. Hän on syntynyt Viipurissa. Hänen kirjojensa aiheena ovat huumori, historia, gastronomia ja jopa fantasia. Raskaan sodan aikana hän piristi kansaamme »Ryhmy ja Romppaisen» veijariromaaneillaan. Näillä sotasankareilla hyvänä kaverina oli kissa, jonka herkkuihin kuului »sipuliviina». Armas J. Pulla menestyi hyvin myös mainosalalla.

70 vuotta täytti Tamara Kasanko o.s. Aav, edesmenneen arkkipiispa Hermanin tytär, Heinolassa 19. 4. 79. Hän on syntynyt Virossa.

70 vuotta täytti Olga Hattunen o.s. Lettinen 8. 4. 79 Iisalmessa. Hän on kotoisin Vuokkiniemeltä.

70 vuotta täytti Maria Kanervo o.s. Grigorjeff Valtimolla 15. 3. 79. Hän on kotoisin Aunuksesta.

Niilo Melama

60 vuotta täytti metsänhoitaja Niilo Melama Kuopiossa 23. 2. 79. Hänen vanhempinsa kotikunnassa Aunuksen Säämäjärvellä elettiin Aunuksen kansannousun syyttämisaikoja. Näin Niilon annettiin syntyä Suojärvellä. Alansa työn ohella hän on aktiivisesti ottanut osaa karjalaistoiintaan. Hän on kuulunut paikallisten karjalaisseurojen johtolimiiniin. Hän on toiminut myös paikallisena kyykän vetäjänä ja menestyksellä johtanut kyykän suurkilpailuja. Talvisotaan hän osallistui asevelvollisena ja jatkosotaan jääkärijoukkueen johtajana Pr. Kuussaaressa sekä alansa ammattimiehenä vanhempiansa kotimaakunnassa Aunuksessa. Merkkipäivänään hän sai Karjalan Liiton hopeisen ansiomerkin ja Karjalan Sivistysseuran ansiomerkin seuran viettäessä 73. vuosikokoustaan Nurmeksessa 8. 4. 79.

Director musices, kanttori-urkuri Martti Olavi Neuvonen täytti 50 vuotta 11. 4. Hän on syntynyt Käkisalmissa 1929, valmistunut Sibeliusakatemian kirkkomusiikkiosastolta 1958 ja koulumusiikkiosastolta 1959.

Martti Neuvonen

Neuvonen on vuodesta 1960 alkaen johtanut maineikasta mieskuoroa Viipurin Lauluveikot, joka antaa kevätkonsertin Finlandiatalossa 20. 4. klo 19. Neuvonen johtaa myös sekakuoroa Hämmäläis-Osakunnan Laulajat.

60 vuotta täytti lääket. tri Ilmar Sulg 13. 2. 79 Oulussa. Hän aloitti opiskelunsa Tarton yliopistossa ja valmistui lääkäriksi Helsingin yliopistossa v. 1946. Hän osallistui jatkosotaamme vapaaehtoisena jalkaväkirykmentti 200:n riveissä. Hän on toiminut lääkäriinä ja tutkijana Ruotsissa Lundin ja Helsingborgin sairaaloissa. V:sta 1974 hän toimi Oulun yliopiston apulaisprofessorina. Palju öinne, Ilmar.

Tuonilmaisiiin ovat siirtyneet

Hugo Ettanen

Rakennusmestari Hugo Johannes Ettanen kuoli 7. 3. 79 Turussa. Hän oli syntynyt Sortavalan maalaiskunnassa 9. 8. 1902.

Hugo Ettanen valmistui rakennusmestariksi Viipurissa v. 1932, jonka jälkeen palveli puolustusvoimissa eri puolilla Karjalaa. Evakkona hän joutui Naantaliin ja Turkuun rautatiehallituksen leipiin. Eläkkeelle hän siirtyi v. 1965. Karjalaisuus oli hänen sydäntään lähinnä. Hänen toimestaan perustettiin Turun Uusi Karjalaseura, jonka puheenjohtajana hän toimi v:een 1973. Hän on Varsinais-Suomen kyykkäisä. Hän osasi innoittaa sekä johtohenkilöitä että aktiivipelaajia. Hän lahjoitti kiertopalkinnot sekä henkilökohtaisiin kilpailuihin että joukkuekilpailuihin, jotka kyykkäveljet tuntevat Heikin ja Ykin kilpailuna. Karjalan Liitto on myöntänyt hänelle kultaisen ansiomerkin ja Karjalan Sivistysseura kunniakirjan. — P.J.

Hugo oli miesten mies,
heimokunnan tarpeet hyvin ties.
Vakaana hän seuraa johti,
aina mieles — hyvää kohti.

Murrejielot esiin kaivoi,
niitä pohti — lehtiin painoi.
Monelle sanat, kuin johtotähti,
Huugon lämpö niistä lähti.

K.P.

Kansakoulunopettaja Mikko Kontu kuoli 12. 2. 79 Pohjois-Karjalassa. Hän oli syntynyt Aunuksen Karjalassa. Hän oli valistuneen karjalaishengen ajaja ja oli suorittanut pitkän päivätyön nuorison kasvattajana ja ortodoksisen uskonnon vaalijana. Hän toimi innokkaasti Joensuun ortodoksisen mieskuoron jäsenenä ja oli myös seurakunnan valtuuston varapuheenjohtaja. Rakkautta karjalaiseen kotiseutuunsa osoittaa sekin, että kansalliseksi sukunimekseen hän valitsi kotikylänsä nimen. Kaipaamaan jäivät lähinnä puoliso, lapset ja lastenlapset.

75 vuotta täytti Fedosia Pohjola 29. 5. 78 Kajaanissa. »Olen syntynyt Vienan Karjalassa, Akonlahden kylässä, niitä entisiä pakolaisia.» Hän on heimolehtemme ahkera lukija.

Alma Irma Tervonen kuoli 12. 4. 79 Helsingissä. Hän oli syntynyt 24. 7. 1910 Vuokkiniemellä.

Seuramme tunnuksen tekijä, taiteilija Bruno Tuukkanen kuoli Helsingissä 25. 2. 79. Hän oli syntynyt Viipurissa 11. 11. 1891. Hän tuli tunnetuksi korkeatasoisena koriste- ja lasimaalarina. Hänen taideopintonsa alkoivat Viipurissa, jatkuivat Tukholmassa ja Münchenissä. Hän toimi piirustuksen opettajana Viipurissa, taideteollisuuskoulun opettajana Helsingissä ja rehtorina 1951—59. Hänen koriste- ja lasimaalauksiaan on Viipurissa, Raumalla, eduskunnassa ja lukuisissa kirkoissa. Hän sai grand prix palkinnon Pariisin maailmannäyttelyssä v. 1937. Ornamon puheenjohtajana hän toimi 1952—57. Hän oli Suomen siniristilipun toinen piirtäjä.

Johannes Shemeikka kuoli Helsingissä 4. 2. 79. Hän oli syntynyt Suistamalla 21. 5. 1913.

Eudokia Jenny Alanko o.s. Lasareff kuoli Helsingissä 14. 2. 79. Hän oli syntynyt 6. 8. 1895 Uhtualla.

Karjalaisen perinteen taitaja ja ahkera vaalija Elmi Tsokkinen kuoli 12. 4. 79 Helsingissä. Hän oli syntynyt Suojärvellä 5. 7. 1885.

Runonlaulaja Mari Remsu kuoli Ruotsin Boråsissa 18. 2. 79 pitkällisen sairauden jälkeen. Hän oli syntynyt Vuokkiniemessä 29. 3. 1893.

Elmi Tsokkisen ja Mari Remsun elämänvaiheisiin palaamme lehtemme seuraavassa numerossa.

Karjalaisia Kuusamossa 1920- ja 1930-luvuilla

Karjalaisen heimon kohtaloissa Kuusamolla oli merkittävä osa aikoinaan. Kun itäkarjalaiset, Vienan ja Aunuksen vapautumispyrkimysten epäonnistuttua joutuivat siirtymään kotiseudultaan länteen, oli Kuusamo eräs paikkakunta, jossa oli karjalaisia jonkin verran. Enimmäkseen he olivat hyvin köyhiä ja kuten yleensäkin maailmassa pakolainen joutuu satunnaistoihin. Ei auta nirsoilla. Työkyvyttömät olivat suorastaan surkea tapaus. Oloissa oli paljon toivomisen varaa. Olihan se muutenkin köyhää aikaa yleisesti ainakin Kuusamossa. Lisäksi karjalaisten kaikki omaisuus oli jäänyt korvauksetta Karjalaan.

Omat vanhempani olivat molemmat karjalaisia ja niin ollen jouduin näkemään ja kokemaan pakolaisen kaikki tuskat. Koska itse synnyin Kuusamossa minulle Karjala oli ja on Pyhä maa. Ikuisesti kiinnostava. Lapsen kyltymättömällä uteliaisuudella kyselin jatkuvasti vanhemmillani kaikkea, mikä koski Karjalaa. Ja he kertoivat ja selittivät elämästä ja ihmisistä siellä Karjalassa. Kuvasivat Karjalan luontoa. Varsinkin äitini oli hyvä kertoja. Kuvat tulivat elävinä lapsen mieleen.

Silloin karjalaisilla oli Kuusamossa oma pappikin. Hän oli pastori Simo Musorskij s. 15. 2. 1868 k. 3. 5. 1933. Musorskij piti silloin tällöin kotonamme (vuokra-asunto) jumalanpalveluksia ja hän vieraili muutenkin luonamme. Samoin hänen tyttärensä Senja. Käydessämme asiolla kirkonkylässä vierailimme heidän kotonaan ollen joskus

heillä yötäkin. Minulle on heistä jäänyt lämpimät ja kaikin puolin hyvät muistot. Sainpa leikkiä pojan leikkikaluilikin. Pojan nimi oli muistaakseni Valtteri. En ole nähnyt häntä sitten kuin leikki-ikäisenä poikana. Enkä tiedä missä hän nyt on.

Siihen aikaan oli eräs tapa yöpyä tai muuten kokoontua kirkonkylän kauppojen pirtteihin ympäri kokon kuusamon kirkonkylän kauppojen pirtteihin ympäri koko Kuusamon pitäjää saapuneet pitäjäläiset. Olivat toimittamassa asioitaa kirkonkylässä. Yöpyjien joukossa oli joskus myös karjalaisia. Keskustelut olivat hyvin kiintoisia. Eihän silloin ollut köyhissä oloissa radioita, puhumattakaan televisioista. Joten kertojan ja keskustelun lahjat olivat kehittyneet suorastaan loistaviksi. Nauru herkässä.

Tulkoon tässä mainittua joitakin sen ajan karjalaisia, jotka opin eri yhteyksissä tuntemaan. Ja tämä onkin eräs pieni kunnianosoitus noille rakkaille heimolaisilleni. Olihan heitä vanhempieni ja jo mainitun pappisperheen lisäksi: Janne Liehu, Janne Koski, Lesoset, Karjalaiset, Oskari Heikkinen eli Iso Oskari, Matti Ahma, Keräsiä kaksikin, Kontroset, Lehtiset, Lankoset, Ipatti, Jemu (muuta nimeä en tullut hänestä kuulleeksi), Kaunoniemet, Kaukorannat ym. Lisäksi Kuusamossa oli yksityisyrittäjiä heimoveljissämme. Mainittakoon heistä kauppiat Ahava, Rohkimainen, Tikanof, Homanen sekä autoilijat Jussit Kusmin ja Homanen. Näiden karjalaisten jälkeläisiä lienee vielä